

Motion till riksdagen 2020/21:348

av Mats Green m.fl. (M, KD)

med anledning av skr. 2019/20:192 Riksrevisionens rapport om effektiviteten i förmedlingsverksamheten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa effektivitet och likvärdighet i förmedlingsverksamheten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen har granskat om det finns skillnader mellan olika arbetsförmedlares arbetssätt och resultat som innebär att det finns effektiviseringspotential i förmedlingsverksamheten.

Granskningen visar bl.a. att arbetsförmedlare med en positiv attityd till arbetssätt som ska främja sökaktivitet är mer framgångsrika i att få arbetssökande i arbete. Dessa arbetsförmedlare skickar också fler förslag på arbeten att söka till de arbetssökande. Granskningen visar också att det finns stora skillnader i hur ofta arbetsförmedlare beviljar arbetssökande utbildningsinsatser och insatser från externa aktörer. Riksrevisionen visar också att arbetsförmedlare som har en positiv attityd till externa aktörer oftare beviljar sådana insatser, samtidigt som dessa arbetsförmedlare inte uppnår bättre resultat. Riksrevisionen lämnar ingen rekommendation till regeringen i sin rapport.

Redan före coronakrisen var Sverige illa förberett att möta en stigande konjunkturell arbetslöshet. Arbetslösheten var den högsta någonsin i en högkonjunktur, långtidsarbetslösheten fortsatte öka till rekordnivåer, Sverige hade EU:s femte högsta arbetslöshet, en av sju i arbetsför ålder i Sverige försörjdes helt på bidrag och sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda var högst i Europa.

Arbetslösheten ökar nu än mer i spåren av coronapandemin och fler än en halv miljon svenskar är nu arbetslösa, samtidigt som skillnaden i arbetslöshet mellan svenskfödda och invandrare aldrig har varit större. Arbetslösheten för utomeuropéer är nu

tredje högst i EU. Bara i Spanien och Grekland är arbetslösheten högre för denna grupp. Dessutom ökar arbetslösheten i nya grupper som ofta aldrig ens varit i behov av vare sig Arbetsförmedlingen, offentliga arbetsmarknadspolitiska insatser eller kommunalt försörjningsstöd. Detta gäller samtidigt som tidigare stora utmaningar inte bara kvarstår utan försämras radikalt och riskerar ett permanent utanförskap.

Utvecklingen framöver beror på hur långvarig krisen blir, men också på omfattningen av krisåtgärderna. Bristerna i Arbetsförmedlingens styrning och myndighetsutövande har varit kända sedan länge, men regeringen har inte vidtagit nödvändiga åtgärder för att komma till rätta med problemen. Arbetsförmedlingens långvariga dysfunktionalitet och ineffektivitet kommer långsiktigt att bli än tydligare. Sveriges arbetsmarknad kännetecknas av stora matchningsproblem. Samtidigt som fler människor än någonsin behöver hjälp för att komma in på arbetsmarknaden är rekryteringsproblemen stora och arbetsgivarna hittar inte rätt kompetens. En väl fungerande matchning, och förmågan att ge den arbetslöse rätt insats och aktivitet, kommer att spela en central roll för att hantera den utmaning som Sverige står inför. De sociala konsekvenserna blir också långtgående när utanförskap permanentas och i värsta fall går i arv.

Vi har ingen anledning att ifrågasätta Riksrevisionens resultat i denna rapport, och Arbetsförmedlingen har länge uppvisat låga förtroendesiffror och alltför dåliga resultat.

Vi anser att de åtgärder regeringen hittills aviserat inte är tillräckliga. De stora problem som vi ser på arbetsmarknaden, med en hög arbetslöshet samtidigt som arbetsgivare inte hittar den kompetens de söker, kan inte vänta på en lösning. Rätt utformad kan en aktiv arbetsmarknadspolitik bidra till lägre arbetslöshet och kortare arbetslöshetsperioder, genom insatser som bidrar till förbättrad sökaktivitet, rustar människor för jobb och säkerställer en effektiv matchningsprocess mellan arbetssökande och arbetsgivare. En viktig del i en effektiv arbetsmarknadspolitik är att varje individ får ta del av rätt insats. Detta är nödvändigt både för att säkerställa att politiken ger avsedd effekt och för att säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. I dag fungerar systemet inte tillfredsställande. Insatserna måste bli mer träffsäkra.

Det blir alltmer tydligt att styrningen inte fungerar. Samtidigt har regeringen lagt mycket pengar på subventioner med ingen eller nästan ingen effekt. Moderaterna och Kristdemokraterna har i många år påpekat problemen med förmedlingsverksamheten och menar därför att en reformering av Arbetsförmedlingen är högst nödvändig och att regeringen måste ha tydligt fokus på att förbättra detta i sitt kommande arbete. Vi anser mot denna bakgrund att regeringen skyndsamt bör vidta åtgärder för att reformeringen av Arbetsförmedlingen ska ske på ett genomtänkt sätt för att säkerställa effektivitet och likvärdighet i Arbetsförmedlingens förmedlingsverksamhet.

Mats Green (M)

Sofia Damm (KD)

Ann-Sofie Lifvenhage (M)

Malin Höglund (M)

Saila Quicklund (M)

Désirée Pethrus (KD)